

Azərbaycan önə keçir

Ölkəmiz öz qətiyyətli siyasəti ilə türk dövlətləri arasında birliyi möhkəmləndirən aparıcı gücə, strateji mərkəzə çevrilib

Azərbaycanın türk dünyasında aparıcı rolunu son günlərdə cərəyan edən mühüm geosiyasi proseslərdə aydın şəkildə görmək mümkündür. Dövlətimizin başçısının iyun 30-da Qırğızıstana dövlət səfəri və Çolpon-Ata şəhərində keçirilən yüksək səviyyəli danışıqlar, eləcə də Azərbaycan-Qırğızıstan Dövlətlərarası Şurasının növbəti iclası türk birliyinin dərin geoiqtisadi və strateji məzmun kəsb edən müstəviyə keçdiyini sübut edir. Səfər çərçivəsində Azərbaycan ilə Qırğızıstan arasında Müttəfiqlik Münasibətləri haqqında Bəyannamənin və bir sıra mühüm sənədlərin imzalanması iki tərəfli əlaqələri keyfiyyətə yeni mərhələyə qaldırdı.

5

AĞIR DAŞLI AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın daşı ağırdır! Kimin başına düşsə, altından çıxma bilmir! Bunu sözləşməsi xatırladıq!

Söhbət isə hərbi-siyasi məsələlərdən, beynəlxalq hüquq və ədalətdən, bütövlükdə ikili standartlardan gedir!

Bəs görəsən Azərbaycanın daşı niyə bu qədər sanballı və ağırdır!

Axı, Azərbaycan bir o qədər də böyük ölkə deyil, ərazisi 86,6 min kvadratkilometr, əhalisi isə on milyon nəfərdir.

Azərbaycan gördüyü möhtəşəm işlərə, əlim-yandıda olan digər dövlətlərə göstərdiyi köməyə, öz gücü ilə reallaşdıraraq dünyanın bir çox dövlətlərinə böyük faydalar gətirən transmilli layihələrə, irəli sürdüyü təşəbbüslərə görə ağır daşlıdır!

Bütün bunların müəllifi isə Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevdir!

İndi isə daşımızı ağır edən səbəblərə və gördüyümüz işlərə keçək.

Müstəqilliyimizin ilk illəri çox ağır və keşmə-keşli oldu.

Dövlətə maymaq, qorxaq, təcrübəsiz və sərəştə-sizlərin başçılıq etməsi ölkəni fəlakətlər girdabına yuvarlatdı, Azərbaycanı parçalanmaq, əvvəllərdəki kimi kiçik xanlıqlara bölünmək həddinə çatdırdı.

Yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın arzu və tələbi ilə yenidən ölkə rəhbərliyinə qayıtməsi ləbüd fəlakətlərin qarşısını aldı.

Azərbaycana qənim kəsilən qüvvələr iki dəfə dövlət çevrilişinə cəhd göstərdilər, Heydər Əliyevə sui-qəsdlər təşkil etdilər.

Lakin Ulu Tanrı rəhbərimizi qorudu, xalq isə arxasında möhkəm dayandı!

Ulu Öndər Heydər Əliyev dövlət çevrilişi cəhdlərini puça çıxardı, Azərbaycanda möhkəm və dönməz sabitlik yaratdı.

* Qanunsuz silahlı birləşmələr ləğv edildi.

* Əhəliyədəki külli miqdarda silah-sursat yığıldı.

* Müstəqilliyimiz əbədiyyəti və dönməzliyi çevrildi.

* İqtisadiyyatın gələcək inkişafını təmin edəcək "Əsrin müqaviləsi" neft kontraktını imzaladı.

* Azərbaycanın inkişafını müəyyənləşdirən siyasi kurs yarandı.

Tələ bəndən artığına imkan vermədi!

Heydər Əliyev siyasi kursunun ən layiqli davamçısı cənab İlham Əliyev başlanmış işləri uğurla davam etdirdi, müstəqil Azərbaycanı yeni zirvələrə ucaltdı!

❖ ❖ ❖

Bədxahlarımız öleyhimizə kampaniya aparmağa, hansısa qərəzli sənəd qəbul etməyə hər an fürsət gözləyir!

Əllərinə tutarlı fakt düşməyində isə özlərindən uydururlar.

Menədesin "yurdu boş qalmayıb".

Bu gün erməni diasporunun pul kisəsindən gizli yolla maliyyələşən ABŞ-dəki bəzi kongresmenlər şəxsi maraqları naminə dövlət siyasətinin öleyhinə getməkdən belə çəkinmirlər.

ABŞ Prezidenti Donald Trampın şahidliyi və dəstəyi ilə 8 avqust 2025-ci ildə Ağ Evdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın Baş naziri N.Paşinyan arasında sülhə xidmət edən mühüm sənədlərin imzalanması, Azərbaycanın 44 günlük müharibədə möhtəşəm zəfər çalması dünya erməniliyini, xüsusən ABŞ-dəki erməni diasporunu qətiyyətlə qane etmir.

Lakin qatar çoxdan gedib, Azərbaycan öz torpaqlarını silah gücünə geri qaytarıb!

Erməni diasporu isə suyu bulandırmağa can atmaqdadır!

Korrupsiya və rüşvətxorluq halları dövlətin maraqlarını arxa plana keçirir...

Məhz bunun nəticəsidir ki, 22 iyul 2026-cı ildə ABŞ Konqresi Nümayəndələr Palatasının Xarici Əlaqələr Komitəsi Azərbaycandakı erməni hərbi cənilərinin azad olunmasına çağırış edilməsinə dair H.R. 9087 nömrəli qanun layihəsi qəbul etmişdir.

Menədes nəyə nail oldusa, xələfləri də ona nail olacaqlar!

* Azərbaycan dövləti heç zaman heç kəsin sözü və ya "sənədi" ilə milli maraqlarından keçmir!

* Azərbaycan öz problemini özü həll edərək kimsədən minnət götürmür!

* Heç kəsədən də qorxub çəkinmir!

4

Bakı ilə Roma arasında qarşılıqlı güvən artır

"Cənub qaz dəhlizi"nin Avropa qolu olan Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri (TAP) vasitəsilə nəql edilən təbii qaz İtaliyanın enerji təhlükəsizliyində əsas rol oynayır və Azərbaycan bu ölkənin ən böyük qaz təchizatçılardan biridir. Başqa sözlə, İtaliyaya milyardlarla kubmetr "Şahdəniz" təbii qazı nəql olunur və bu, həmin ölkənin qaz balansında ikinci yeri tutur. Lakin enerji sahəsində əməkdaş

lıq bunlarla bitmir, illər keçdikcə daha da genişlənir və enerji sektorunun digər sahələrinə şaxələnir. SOCAR (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) hazırda İtaliyada yeni investisiya layihələri və ya əlavə aktivlərin əldə olunması ilə bağlı məsələləri formalaşdırılan investisiya planı çərçivəsində qiymətləndirir. Mövcud layihələrin icrası isə plan üzrə davam etdirilir.

7

Azərbaycanda söz və fikir azadlığı tam təmin olunub

Milli mətbuatımızın inkişafının təməli 1998-ci il avqustun 6-da senzuranın ləğvi ilə qoyulub

Müstəqilliyin ilk illərində ölkədə mövcud olan hərbi və inzibati nəzarət azad sözün inkişafına böyük maneələr törədirdi. 1992-ci ilin aprelində tərtib edilən hərbi nəzarət və 1993-cü ildə informasiya yayımına qoyulan məhdudiyyətlər mətbuatın sərbəst fəaliyyətini iflic etmişdi. Nəhayət, 1998-ci il avqustun 6-da Ümummilli Lider Heydər Əliyevin imzaladığı fərmanla Mətbuatda və digər Kütəvi İnformasiya Vasitələrində Dövlət Sirlərini Mühafizə edən Baş İdarə ləğv olundu. Bununla da postsovet məkanında ilk dəfə məhz Azərbaycan mətbuatı üzərindəki dövlət nəzarətinə tamamilə son qoydu. Bu fərman böyük siyasi iradənin nəticəsi kimi tarixdə qaldı.

8

Etibarlı tərəfdaş və strateji mərkəz

Ölkəmiz regional daşımaların fəal iştirakçısı olmaqla bərabər, bir çox halda global əhəmiyyətli təşəbbüslərin də müəllifidir. "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" tranzit dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşən Azərbaycan həm yaxın qonşuları, həm də kənar region dövlətləri ilə balanslaşdırılmış münasibətlər quraraq hər bir iştirakçıya fayda verən unikal əməkdaşlıq modeli formalaşdırıb. Xüsusilə Orta dəhlizin əhəmiyyəti

nin sürətlə artması, Çinlə strateji tərəfdaşlığın dərinləşməsi və Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə əlaqələrin tamamilə yeni missiyasına yeni məzmun qazandırır. Ənənəvi marşrutların risklərlə üzləşdiyi bir vaxtda Azərbaycan üzərindən keçən təhlükəsiz və dayanıqlı yollar bütövlükdə Avrasiya məkanı üçün strateji qorant rolunu oynayır.

8

Cənubi Qafqazda yeni geosiyasi reallıqlar: sülh sazişi regionun gələcəyini necə dəyişəcək

Bu gün Cənubi Qafqazın qarşısında tarixi seçim dayanır - region yenidən geosiyasi rəqabətin sort toqquşma xəttinə, yoxsa öz coğrafiyasının yaratdığı imkanlardan istifadə edərək sülh, nəqliyyat, enerji və iqtisadi əməkdaşlıq məkanına çevriləcək? Azərbaycanın irəli sürdüyü sülh gündəliyi ikinci istiqamətə aparan yolun siyasi əsaslarını artıq ortaya qoyub. İndi əsas məsələ bu yeni reallığın bütün region dövlətləri tərəfindən nə dərəcədə düzgün qiymətləndiriləcəyidir. Bu şərətdə Azərbaycanın sülh təşəbbüsünün məzmunu xüsusi anlaşılır. Bakı sülhü yalnız iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşmasından savayı, həmçinin bütün regionun gələcəyinə təsir edəcək daha geniş proses kimi nəzərdən keçirir. Siyasi razılaşma sərhəddə sabitlik yaradacaqsə, açılan yollar həmin sabitliyi iqtisadi dividendlərə çevirəcək, ölkələr arasında iqtisadi əlaqələr gücləndikcə isə yeni müharibəyə başlamağın həm siyasi, həm də

iqtisadi zərərini tərəflər daha düzgün qiymətləndirə biləcəklər. Beləliklə, sülh özünü qoruyan bir sistemə çevriləcək.

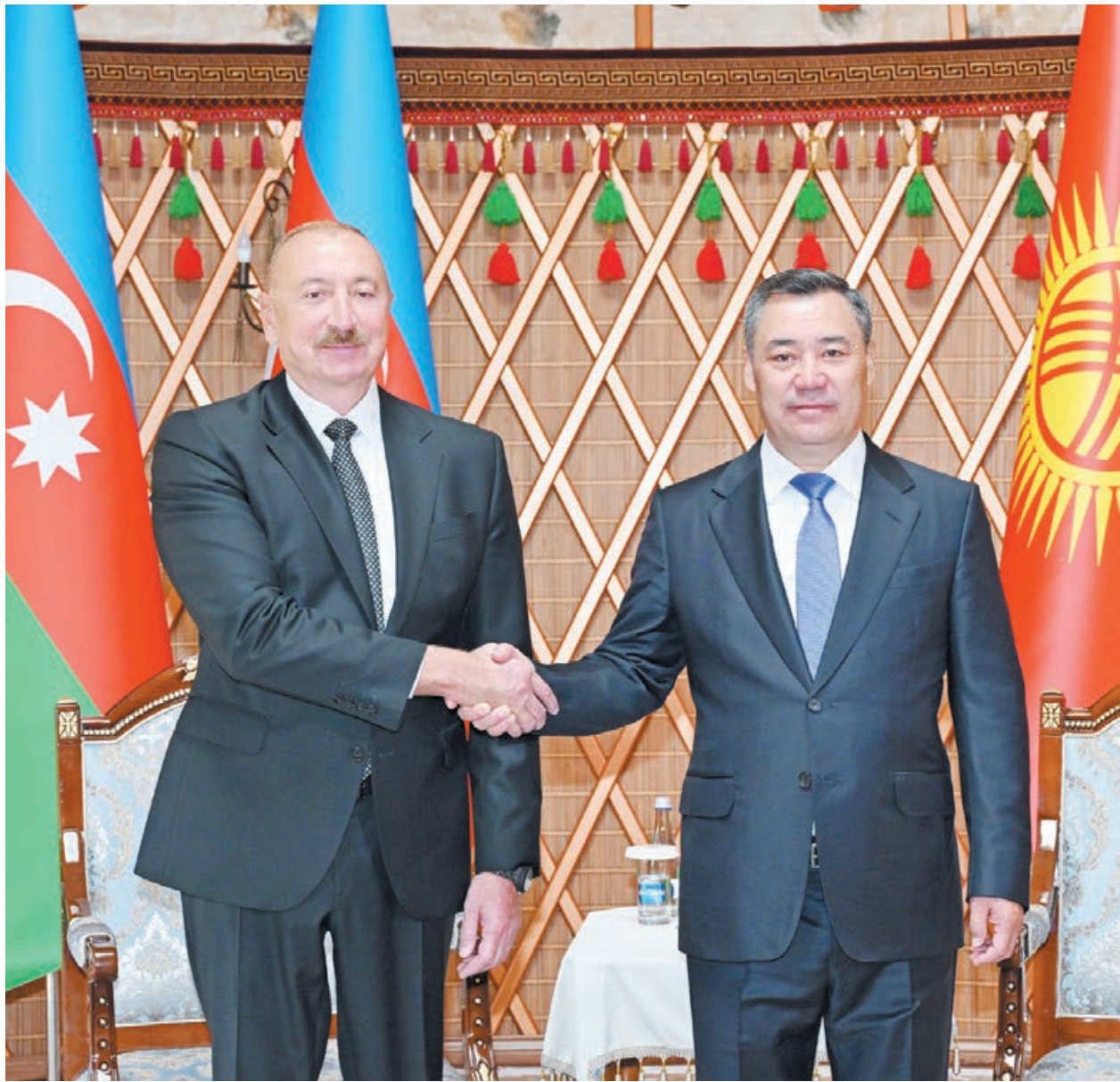
6

Nəqliyyat, logistika, rəqəmsallaşma sahəsində yeni perspektivlər

Səfər çərçivəsində imzalanan sənədlərin mühüm hissəsi nəqliyyat-kommunikasiya sahəsini əhatə edir. Beynəlxalq avtomobil əlaqələri haqqında saziş, yükdaşımaları, gəmiçilik və gəmiqayırma sahəsində əməkdaşlıq memorandumu Orta dəniz böyünca yeni logistika imkanlarının formalaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu sənədlər Azərbaycanın Xəzər dənizi üzərindən həyata keçirdiyi beynəlxalq nəqliyyat infrastrukturunun Qırğızıstanın nəqliyyat strategiyası ilə daha sıx əlaqələndirilməsinə imkan yaradır. Beləliklə, iki ölkə regional tranzit və yükdaşımaları sahəsində bir-birini tamamlayan tərəfdaşlara çevrilir.

İmzalanan sənədlər sırasında energetika sahəsinə dair iki mühüm sənəd də xüsusi diqqət çəkir. Bunlardan biri neft məhsullarının tədarükü üzrə əməkdaşlıq haqqında memorandum, digəri isə 2026-2028-ci illəri əhatə edən energetika üzrə Yol Xəritəsidir. Bu sənədlər göstərir ki, tərəflər enerji əməkdaşlığını epizodik tədarüklər səviyyəsindən daha çox, orta və uzunmüddətli planlaşdırma əsasında inkişaf etdirmək niyyətindədirlər. Azərbaycanın enerji sektorunda malik olduğu təcrübə və Qırğızıstanın enerji sisteminin modernləşdirilməsi istiqamətindəki planları qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaradır.

Səfər zamanı kibertəhlükəsizlik, maliyyə bazarlarının tənzimlənməsi və statistika sahələrində də əməkdaşlıq sənədləri imzalandı. Bu sənədlər münasibətlərin artıq ənənəvi sahələrə yanaşı, dövlət idarəçiliyinin müasir istiqamətlərini də əhatə etdiyini göstərir. Xüsusilə kibertəhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq haqqında memorandum rəqəmsal təhlükəsizlik, informasiya mühafizəsi və dövlət qurumları arasında təcrübə mübadiləsi baxımından yeni perspektivlər açır.

Geniş əməkdaşlıq imkanları

Şuşa-Çolpon-Ata, Qəbələ-Karakol və Gəncə-Oş şəhərləri arasında qaradaşlaşma haqqında memorandumların imzalanması da münasibətlərin yalnız dövlətlər səviyyəsində deyil, regionlar və şəhərlər arasında da inkişaf etdirilməsinə xidmət göstərir. Bu əməkdaşlıq formatı turizm, mədəniyyət, təhsil və bələdiyyələrarası təcrübə mübadiləsinə genişləndirməklə xalqlar arasında birbaşa əlaqələrin möhkəmlənməsinə imkan yaradır.

İmzalanmış sənədlərin ümumi təhlili göstərir ki, onlar ayrı-ayrı sahələr üzrə lokal razılaşmalardan daha çox, vahid strateji əməkdaşlıq modelinin elementləridir. Sənədlər siyasi münasibətlərdən başlayaraq iqtisadiyyat, investisiya, logistika, enerji, rəqəmsal transformasiya, təhlükəsizlik, maliyyə, statistika, sənaye və regional əməkdaşlıq əhatə edir. Bu isə Azərbaycan-Qırğızıstan əlaqələrinin institusional əsaslarını əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirir.

Eyni zamanda "AzerGold" ilə "Kyrgyzaltyn" arasında əməkdaşlıq memorandumunun imzalanması mineral ehtiyatların idarə olunması və dağ-mədən sənayesində də yeni əməkdaşlıq imkanlarının formalaşdığını göstərir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qırğızıstana dövlət səfəri zamanı keçirilən Dövlətlərarası Şuranın 3-cü iclası və mübadilə edilən sənədlər Azərbaycan-Qırğızıstan münasibətlərinin keyfiyyətə yeni mərhələyə keçdiyini nümayiş etdirdi. Müttəfiqlik münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi siyasi dialoqun yeni səviyyəsini müəyyənləşdirir, iqtisadiyyat, energetika, nəqliyyat, kibertəhlükəsizlik, maliyyə və humanitar sahələri əhatə edən çoxşaxəli sənədlər bu siyasi iradənin praktiki mexanizmlərlə təmin olunduğunu göstərir.

Beləliklə, həm Dövlətlərarası Şuranın 3-cü iclası, həm də müvafiq sənədlərin mübadiləsi Azərbaycan və Qırğızıstan arasında uzunmüddətli strateji tərəfdaşlığın institusional əsaslarını möhkəmləndirən, türk dünyasında integrasiyanın dərinləşməsinə xidmət edən mühüm siyasi hadisə kimi qiymətləndirilə bilər.

*İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*

Azərbaycan önə keçir

Ölkəmiz öz qətiyyətli siyasəti ilə türk dövlətləri arasında birliyi möhkəmləndirən aparıcı gücə, strateji mərkəzə çevrilib

rayonunun Xıdırli kəndində inşa edilən tam orta məktəb binası, eləcə də Özbəkistanın Füzulidə tikdirdiyi məktəb, Qazaxıstanın inşa etdirdiyi Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzi və Türkiyənin Qarabəgdə həyata keçirdiyi sayısız həssabız infrastruktur layihələri bu birliyin qaradaşlıq müstəvidə mövcudluğunun tarixi göstəricisidir.

Türk dövlətləri arasında əməkdaşlıq yeni dünyanın əsas trendi olan "yaşıl enerji" keçidində də integrasiya olunur. Azərbaycan Mərkəzi Asiyaın bərpaulunan enerji potensialının Xəzər dənizinin dibi ilə Avropaya nəql edilməsində əsas tranzit və təşəbbüsbü ölkə kimi çıxış edir. Bu strateji xətt türk dünyasının global enerji xəritəsindəki mövqeyini daha da möhkəmləndirir, iqtisadi asılılığı azaldaraq birliyin texnoloji və ekoloji müstəvidə də vahid güc mərkəzinə çevrilməsinə zəmin yaradır.

Əlbəttə, bu birliyin dayanıqlılığını şortləndirən vacib amillərdən biri də hərbi-strateji və müdafiə sənayesi sahəsindəki əməkdaşlığın koordinasiyasıdır. Azərbaycanın Vətən müharibəsində sınaqdan çıxmış döyüş təcrübəsi TDT çərçivəsində təhlükəsizlik çətinirnin formalaşması üçün unikal model ortaya qoyur. Müdafiə sənayesində ortaq istehsalatların qurulması, birgə hərbi təlimlərin keçirilməsinin müntəzəm xarakter alması türk dünyasının regionda yaranı biləcək geoifizi ki və hərbi risklərdən qoruyan etibarlı qalxana çevirir.

Türk dünyasının fiziki və coğrafi baxımdan tam bütövləşməsinin təmin edəcək Zəngəzur dəhlizinin (TRIPP) açılması Azərbaycanın irəli sürdüyü ən mühüm geostrateji təşəbbüslərdən biridir. Bu dəhliz yalnız Naxçıvanla Azərbaycanın əsas hissəsini deyil, bütün türk coğrafiyasını, Türkiyədən Mərkəzi Asiyaya qədər olan böyük bir məkanı quru yolu ilə birləşdirəcək. Zəngəzur dəhlizinin (TRIPP) reallaşması TDT-nin daxili ticarət dövrüyəsini dəfərlə artıracaq və regionun global logistikadakı rolunu möhkəmləndirəcək.

Türk birliyinin mənavi dayaqlarının möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar da xüsusi keyfiyyətə malikdir. Azərbaycanın təşəbbüsü və fəal dəstəyi ilə həyata keçirilən ortaq əlifba layihələri, vahid tarix və ədəbiyyat dərsliklərinin hazırlanması, Türk Dövlətləri Təşkilatının Türk Universitetlər Birliyinin fəaliyyəti gənc nəsillərin milli ruhda yetişməsinə xidmət edir. Bu mənavi integrasiya siyasi və iqtisadi birliyin təməlini daha da gücləndirir.

Göründüyü kimi, türk dünyası artıq vahid hədəflərə doğru inamlı irəliləyən, iqtisadi, siyasi və hərbi potensialını bir nöqtəyə yönəldən global güc mərkəzidir. Bu böyük geostratejiyanın mərkəzində dayanan Azərbaycan öz qətiyyətli siyasəti ilə türk dövlətləri arasında birliyi, təhlükəsizliyi və tərəqqini təmin edən əsas dayaq rolunu oynayır. Tarixdən süzülüb gələn köklərimiz, bu gün atılan cəsarətli siyasi addımlar və gələcəyə hesablanmış strateji tərəfdaşlıqlar fonunda Azərbaycan öz tarixi missiyanı şərəflə davam etdirir.

*İsmayıl QOCAYEV,
"Azərbaycan"*

Alparslan BAYRAKTAR: "Türkiyə Azərbaycandakı enerji layihələrində iştirak etməkdə maraqlıdır"

Türkiyə ölkə xaricində, o cümlədən Azərbaycan, Bolqarıstan, İraq, Liviya, Somali və Pakistanda enerji layihələrində iştirak etməkdə maraqlıdır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə **Türkiyənin enerji və təbii sərvətlər naziri Alparslan BAYRAKTAR** "TRT Haber" telekanalının efirində bildirib.

O, müasir Türkiyənin enerji mərkəzinə çevrildiyini qeyd edib. "Ankara ilə əməkdaşlıq və ölkəmizin infrastrukturundan istifadə bütün tərəflər üçün real fayda gətirir. Suriyaya Azərbaycan qazının tədarükü bunun bariz nümunəsidir", - deyər enerji naziri bildirib, O, yeni qaz müqavilələrinin imzalanacağını istisna etməyib.

Nazir qeyd edib ki, Türkiyə regiondakı böhranlardan şühtalanmasa da, ölkədə enerji çatışmazlığı yoxdur. O əlavə edib: "Ankaranın düşünülmüş siyasəti enerji təchizatı məsələsini həll etməyi imkan

verib. Yalnız xarici amillərlə bağlı əlavə maliyyə yığılması var".

A. Bayraktar yerli neft və qaz yataqlarında fəal kəşfiyyat işlərinin və hasilatın artırılmasını vacibliyini də vurğulayıb. Nazir qeyd edib: "Qara dənizdə ölkənin ən böyük qaz yatağı olan "Sakarya"da hasilat həcminin bu ilin sonuna qədər gündə 20 milyon kubmetrə çatacağı və 8 milyon abonentin ehtiyacını ödəyəcəyi gözlənilir. 2028-ci ilə qədər 16-17 milyon abonent yerli istehsal olan təbii qazla təmin etməyi planlaşdırırıq".

Türkiyəli nazir həmçinin ölkənin cənub-şərqində neft hasilatının artmasına diqqət çəkib. O bildirib: "Bölgədə terrorizm probleminin

həlli üçün atılan vacib addımlar Anadoluda kəşfiyyat işlərinin intensivləşməsinə imkan verir. Şırnak vilayətinin Qabar dağı bölgəsində neft hasilatı rekord səviyyədə - gündəlik 83.200 barel çatıb".

A.Bayraktar nüvə enerjisinin inkişafının vacibliyini də vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, hazırda tikilməkdə olan "Akkuyu" Atom-Elektrik Stansiyasının ilk enerji blokunun bu ilin sonuna qədər istismara verilməsi planlaşdırılır. "Türkiyə və Rusiya tərəfləri Mersində qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmaq üçün səy göstərir. Təhlükəsizlik amili bu baxımdan xüsusi əhəmiyyət kəsb edir", - deyər o əlavə edib.

Nazir həmçinin Sinop və Trakya-da iki yeni atom-elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı fəal müzakirələrin aparıldığını bildirib. "Bir neçə ölkə, o cümlədən Kanada və Cənubi Koreya ilə danışıqlar aparırıq. Həmçinin atom-elektrik stansiyası layihələrinə maliyyə dəstəyi məsələsini də nəzərdən keçiririk", - deyər o bildirib.

Azərbaycanda söz və fikir azadlığı tam təmin olunub

Milli mətbuatımızın inkişafının təməli 1998-ci il avqustun 6-da senzuranın ləğvi ilə qoyulub

Demokratik və hüquqi cəmiyyətin dayaqlarını söz, fikir və mətbuat azadlığı olmadan təsəvvür etmək mümkünsüzdür. Zəngin tarixi keçmişə və qabaqcıl ənənələrə malik olan Azərbaycan mətbuatı hər zaman vətəndaş cəmiyyətinin qurulmasında mühüm vasitə olub. Cəmiyyətdə aşkarlığın bərqərar olunmasında, ictimai problemlərin açıq müzakirəsində və sosial ədalətin müdafiəsində medianın rolu danılmazdır. Bu mənada, 1998-ci il avqustun 6-da Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən imzalanan "Azərbaycan Respublikasında söz, fikir və mətbuat azadlığının təmin edilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" fərman milli mətbuatımızın inkişafında mühüm mərhələdir. Məhz həmin tarixi qərarla ölkəmizdə mətbuata dövlət qayğısının təməli qoyulub, senzura birdəfəlik ləğv edilib.

Ulu Öndərin əsasını qoyduğu bu mü-tərəqqi siyasət Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin başçısının qərarları ilə mətbuat orqanlarının maddi-texniki bazası mü-təmadi olaraq möhkəmləndirilir. Prezident İlham Əliyev ölkəmizin inkişaf strateji-yasını açıqlayarkən azadlıqların təmin edilməsinin vacibliyini bu sözlərlə ifadə edib: "Bizim ümumi məqsədimiz ondan

Fondu yaradıldı. Milli mətbuatın 135 il-lik yubileyində isə Mətbuat Şurasının müasir inzibati binası istifadəyə verildi. Mətbuatın 140 və 145 illik yubileyləri çərçivəsində də kütləvi informasiya va-sitələrinə yüz minlərlə manat həcmində birdəfəlik yardım ayrıldı, jurnalistlərin sosial müdafiəsi və peşəkarlığının artırıl-ması istiqamətində kompleks tədbirlər görüldü.

Son illərdə Azərbaycan mediasının müasir dövrün çağırışlarına uyğunlaşdırıl-ması istiqamətində köklü institusional və hüquqi islahatlar həyata keçirilib. Prezi-dent İlham Əliyevin 2021-ci il 12 yanvar tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Respublika-sının Medianın İnkişafı Agentliyi (MEDİA) publik hüquqi şəxs yaradılıb, media sub-yektlərinin iqtisadi müstəqilliyinin gücləndirilməsi, jurnalistlərin peşəkarlığının artırılması və rəqəmsal transformasiyanın sürətləndirilməsi dövlət siyasətinin prio-ritinə çevrilib. Həmin 2022-ci il fev-ralın 8-də qüvvəyə minən yeni "Media haqqında" qanun sahənin müasir standart-lara uyğun hüquqi əsaslarını və fəaliyyət qaydalarını müəyyənləşdirib. Həmin ilin oktyabr ayından etibarən fəaliyyətə baş-layan Media Reyestri sistemi media sub-yektlərinin və jurnalistlərin fəaliyyətində şəffaflığı təmin edib, vahid "Jurnalist vəsiqəsi" standartını tətbiq edərək me-dia mühitinin sağlamlaşdırılmasına müs-təsna töhfə verib. 2025-ci ilin iyul ayında milli mətbuatımızın 150 illik yubileyinin dövlət səviyyəsində təntənəli şəkildə qeyd edilməsi, silsilə yubiley tədbirləri-nin keçirilməsi, media orqanlarına, jurna-listlərə növbəti dövlət dəstəyinin göstə-rilməsi bu sahəyə diqqətin davamlı xa-rakter daşıdığını bir daha sübut edib.

Hazırda ölkəmizdə çoxsaylı mətbuat orqanı, televiziya və radio kanalları, in-formasiya agentliyi sərbəst fəaliyyət göstərir. Yazılı media təsis etmək üçün heç bir dövlət qurumundan icazə almağa ehtiyacın olmaması Azərbaycanın söz azadlığına verdiyi dəyərin göstəricisidir. 1998-ci il 6 avqust fərmanı ilə əsas qo-yulan azadlıq zənciri bu gün də müstəqil medianın ən böyük təminatçısıdır.

Təhminə VERDİYEVA,
"Azərbaycan"

Hüsaməttin İNANÇ: "TDT-nin gələcəyi Türkiyə-Azərbaycan strateji sinerjisi üzərində formalaşır"

"Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) formalaşmasının və bugünkü inkişafının əsasında Azərbaycan ilə Türkiyə arasında yaranmış strateji sinerji dayanır. Xüsusilə 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan Zəfərdən sonra bu əməkdaşlığın yaratdığı geosiyasi təsir Cənubi Qafqazda yeni reallıqlar formalaşdırdı və digər türk dövlətləri üçün də nümunəyə çevrildi".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında türk politoloq Hüsaməttin İNANÇ deyib.

Politoloq bildirib ki, Vətən müharibəsi zamanı və sonrakı dövrdə Azərbaycan ilə Türkiyənin birgə hərəkət etməsi iki qardaş ölkənin strateji əməkdaşlığının nə qədər böyük geosiyasi təsir gücünə malik olduğunu nümayiş etdirdi.

"Bu sinerji zaman keçdikcə digər türk dövlətləri üçün də nümunə oldu. İntegrasiya prosesi-nin ən yaxın qoşulan ölkələrdən biri Özbəkis-tandır. Çünki Özbəkistan uzun illər Rusiya, Çin və Avropa təsirlərindən daha qapalı siyasi xətt yürüdü. Digər tərəfdən, Qazaxıstan, Qırğızı-stan və Türkmənistan müxtəlif geosiyasi səbəb-lərdən bu prosese daha ehtiyatla yanaşıblar", - deyir o bildirib.

Hüsaməttin İnanç qeyd edib ki, bunun obyektiv səbəbləri mövcuddur. "Sovet dövrün-dən qalan qapalı idarəçilik sistemi türk dövlətləri arasında dərin əməkdaşlığın formalaş-masını uzun müddət çətinləşdirib. Lakin za-man keçdikcə münasibətlərin inkişafı, TDT-nin institusional əsaslarının möhkəmlənməsi və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığın geniş-lənməsi bu tərəddüdləri tədricən aradan qal-dırmağa başlayıb. Türkmənistan uzun illər neytrallıq siyasəti yürüdü və integrasiya proseslərdən müəyyən qədər kənarda qal-mağa üstünlük verib. Belə proseslər ancaq zamanla, qarşılıqlı etimad və təcrübə ilə for-malaşır. Qırğızıstanla müttəfiqlik münasibət-lərinin qurulması da bu baxımdan mühüm mərhələdir. Bu, ölkənin uzun illər davam edən geosiyasi məhdudiyyətlərdən çıxaraq daha geniş beynəlxalq integrasiyaya istiqamətlənməsinin göstəricisidir", - deyir Hüsa-məttin İnanç bildirib.

H.İnanç qeyd edib ki, yeni geosiyasi real-lıqlar türk dövlətləri arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsinə zəruri edir. Xüsusi-lə nəqliyyat-logistika əlaqələrinin genişləndirilməsi və TDT-nin praktiki əməkdaşlıq im-kanlarının artırılması vacibdir. Formalaşan ye-ni əməkdaşlıq modeli yalnız iqtisadi integrasi-yanı deyil, həm də nəqliyyat, enerji və təhlü-

kəsizlik arxitekturasının yenidən qurulmasını nəzərdə tutur. Rusiya-Ukrayna müharibəsi nəticəsində Şimal marşrutu, Qəzza bölgəsin-də baş verən hadisələr fonunda isə cənub isti-qamətindəki marşrutlar əvvəlki effektivliyini itirib. Belə şəraitdə Orta dəhlizin sürətlə inkişaf etdirilməsi artıq strateji zərurətə çevrilib. Bunun üçün isə türk dövlətləri arasında inte-qrasiyanın daha da gücləndirilməsi, xüsusilə Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkmənistanın bu prosese daha fəal qoşulması mühüm əhəmi-yət daşıyır.

Ekspert hesab edir ki, Mərkəzi Asiya türk dövlətlərinin tam müstəqil və güclü integrasi-ya modeli yaratması müəyyən vaxt tələb edə-cək. "Bu, asan proses deyil. Burada Azərbay-can və Türkiyənin formalaşdırdığı strateji nü-və əsas rol oynayacaq. Hər iki ölkə digər türk dövlətlərinin integrasiyasını təşviq edən, ola-rları bu istiqamətdə dəstəkləyən və qarşılıqlı etimadı gücləndirən siyasət həyata keçirir. Sovet İttifaqının dağılmasından sonra türk dövlətləri əməkdaşlıq baxımından mühüm vaxt itkisi yaşayıblar. Artıq yeni onillikləri itirməyə haqqımız yoxdur. Dövlət idarəçiliyi modelləri, tarixi təcrübə və formalaşmış siya-si mədəniyyət səbəbindən bu integrasiya istə-nilən sürətlə getməsə də, proses davam edir. Qarşılıqlı etimadın artması, iqtisadi və siyasi əlaqələrin genişlənməsi, bir-birinə dəstəyin güclənməsi və təhlükəsizlik sahəsində ortaq siyasi iradənin möhkəmləndirilməsi nəticə-sində Türk Dövlətləri Təşkilatı daha güclü ins-titusional quruma çevriləcək", - deyir ekspert bildirib.

Sonda Hüsaməttin İnanç vurğulayıb ki, be-lə strateji integrasiya prosesləri qısa müddətdə nəticə vermirlər. "Bu, zaman, səbir, qarşılıqlı eti-mad və balanslaşdırılmış dövlət siya-siyyatıdır. Lakin bu istiqamətdə atıl-an addımlar göstərir ki, türk dövlətləri ortaq gələcəyin qurulması yolunda inamla irəlilə-yirlər", - deyir türk ekspert əlavə edib.

Etibarlı tərəfdaş və strateji mərkəz

Azərbaycanın məqsədyönlü strategiyası qlobal nəqliyyat və enerji layihələrində ölkəmizin həlledici mövqeyini daha da möhkəmləndirir

Şərqlə qərbin, şimalda cənubun qovşağında, unikal coğrafi məkanda yerləşən Azərbaycan logistik və resurs potensialı reallaşdırmaqla beynəlxalq nəqliyyat və enerji zəncirində həlledici mövqeyini ardıcıl şəkildə möhkəmləndirir. Xüsusən, dünya nizamının yenidən formalaşdığı dövrdə Qərbin, Avropa İttifaqının Azərbaycana artan marağının və bunun yüksək səviyyə-də ifadə olunması ölkəmizin geostrateji nüfuzunun təzahürüdür.

Bu reallıq neytrallığı və iqtisadi pragmatizmi ilə seçilən Avropa dövlətlərinin və aparıcı xarici şirkətlərin də diqqət mərkəzindədir. İsvəçrənin Federal Xarici İşlər Departamentinin rəhbəri İqnasio Kas-sisi ölkəmizdə səfərdə olarkən vurğulayıb ki, Azərbaycanın coğrafi mövqeyi ona şərqlə qərb arasında körpü rolunu oynamağa kömək edir. Onun sözlərinə görə, İsvəçrə Orta dəhlizin inkişafında maraqlıdır, çünki etibarlı və şəxələndirilmiş ticarət yolları açıq və dayanıqlı qlobal iqtisadiyyat üçün çox əhəmiyyət kəsb edir: "Cenevrədə yerləşən "Medi-terranean Shipping Company" (MSC) tərəfindən ötən il Bakıda nümayəndəliyin açılması Azərbayca-nın regional nəqliyyat mərkəzi kimi roluna artan marağın bariz nümunə-sidir". Bu qiymətləndirmə Azərbay-canın təhlükəsiz, etibarlı və daya-nıqlı logistik mərkəz kimi beynəlxalq aləmdə qəbul olunduğunun növbəti göstəricisidir.

Azərbaycanın qlobal layihələrdəki rolu coğrafi mövqə ilə möh-dudlaşmış və müstəqil, ardıcıl və

demir yollarına sərmayələr yatırır, mövcud imkanların genişləndiril-məsini planlı şəkildə həyata keçirir. Avropa rəsmilərinin Cənubi Qafqazı Avropa, Xəzər və Mərkəzi Asiya re-gionlarını birləşdirən mühüm mərkəz kimi dəyərləndirməsi və bu fon-da Azərbaycanın rolunun qabardıl-ması təsadüfi deyil. Ölkəmizin yarat-dığı müasir logistik baza, genişləndirilən Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı, modernləşdirilən dəniz və demir yolu şəbəkəsi qitələrarası yük-daşımaların təhlükəsiz və çevik şək-

ildə həyata keçirilməsinə zəmanət verir. Bakının irəli sürdüyü bağlantı tərəfdaşlığı təşəbbüsləri və beynəlxalq investisiya dialoqları Azərbay-canı böyük iqtisadi layihələrin idarəetmə mərkəzi kimi təsdiqləyir. Bağlantı xətlərinin inkişafı ilə yanaşı, Azərbaycan enerji siyasətini də uğurla həyata keçirir. Müasir dövrdə enerji təhlükəsizliyi dövlətlərin iqtisadi müstəqilliyi və siyasi sabitliyi ilə birləşə bilər. Müstəqilliyin ilk illərində Ümummilli Li-dər Heydər Əliyev tərəfindən təmə-

dür. Avropanın enerji xəritəsini "Cənub qaz dəhlizi" olmadan təsəvvür etmək qeyri-mümkündür. Mü-qavilə öhdəliklərinə tam riayət olunması ölkəmizin etibarlı tərəfdaş imicini daha da möhkəmləndirir.

Azərbaycanın enerji strategiyası yalnız ənənəvi karbohidrogen resurs-larla məhdudlaşmır. Dövlətimiz "yaşıl enerji"yə keçidi prioritet elan edərək regional liderliyini bu sahə-də də nümayiş etdirir. Xəzər dənizi-nin küllək potensialı, ölkə üzrə gü-nəş enerjisi layihələri, eləcə də Qa-rabağ və Şərqi Zəngəzör iqtisadi ra-yonlarında yaradılan "yaşıl zona" in-frastrukturunu yeni dövrün tələblərinə tam cavab verir. Mövcud 2 gigavat-lıq gücün 2032-ci ilədək imzalanmış müqavilələr hesabına əlavə 7-8 gi-qavat artırılması planı Azərbaycanı yaxın gələcəkdə Avropanın əsas yaşıl elektrik enerjisi təchizatçılarınd-an birinə çevirəcək.

Azərbaycan böyük güc mərkəzləri və beynəlxalq təsisatlarla münasibətlərində hər zaman qarşılıqlı hörmət, bərabər hüquqluluq və milli maraqların qorunması prinsiplərindən çıxış edir. Enerji ixracından ol-də olunan gəlirlər daxili infrastrukturu modernləşdirməsinə, qeyri-neft sənayesinin yüksəlişinə və so-sial rifahın artırılmasına yönəldilə-rək iqtisadiyyatın dayanıqlılığını tə-

min edir. Logistika, rəqəmsallaşma və enerji sahələrinin paralel inkişafı Azərbaycanın global çəkisini artırmaqla yanaşı, onu regionda sülhün, təhlükəsizliyin və iqtisadi tərəqqi-nin başlıca hərəkətverici qüvvəsinə çevirir.

Ölkəmizin beynəlxalq müstəvidə artan çəkisi təkcə iqtisadi fay-dalarla kifayətlənmir, həm də Azərbaycanı humanitar və siyasi dialo-qun əsas ünvanlarından birinə çevirir. Bakının müxtəşəm beynəlxalq tədbirlərə, diplomatik sammitlərə və sülh təşəbbüslərinə evsahibliyi etməsi Azərbaycanın geosiyasi mövqeyini gücləndirir.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uzaqgö-rən və balanslaşdırılmış dövlət siya-səti Azərbaycanı Avrasiyanın əvəz-olunmaz strateji mərkəzi səviyyəsi-nə yüksəltdi. Ölkəmizin müəllifi ol-duğu böyük layihələr, yeni əməkdaşlıq formatları və təhlükəsizlik ar-xitekturası gələcək onilliklərin də geostrateji mənzərəsini müəyyən edəcək. Azərbaycan öz milli maraqlarını qətiyyətlə qoruyaraq global enerji, nəqliyyat və siyasi-humanitar mərkəz kimi dünya siyasətindəki həlledici rolunu daha da möhkəmləndirəcək.

İsmayıl QOCAYEV,
"Azərbaycan"

Məktublar: problemlər, rəylər, təkliflər...

• QAYĞI

ŞƏHİD AİLƏLƏRİNİN PROBLEMLƏRİ HƏLL OLUNDU

44 günlük haqq savaşımında sinəsini Vətənə sipər edib şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman oğullardan biri də Amid Salayevdir. Masallı elində boya-başa çatan, 18 yaşında şəərəfli ölümü ilə milyonların ürəyində özünə əbədi məkan quran Amid Vətən müharibəsində Füzuli uğrunda gedən döyüşlərdə, sözün əsl mənasında, tarix yazıb.

Oktyabrın 4-də şəhadətə qovuşan Amid ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Füzulinin azad olunmasına görə" medallarla təltif olunub. Amma Amid Salayev cismən aramızdan getsə də, heç vaxt unudulmur, xətəri həmişə öziz tutulur.

Bu günlər rayon icra hakimiyyətinin başçısı Araz Əhmədov Sığdaş kəndində yaşayan Vətən müharibəsi şəhidi Amid Salayevin ailəsini ziyarət edib. Görüş zamanı şəhidin xatirəsi dərindən xatırlanıb, yad olunub, ailə üzvləri ilə səmimi söhbət aparılıb, onların qayğı və problemləri dinlənilib. Bildirilib ki, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dövlət tərəfindən şəhid ailələrinə və müharibə iştirakçılarına böyük diqqət və qayğı göstərilir.

Rayon rəhbərliyi şəhid ailəsinin qayğılarını dinləyib, qaldırdığı məsələlərin araşdırılması və qanunvericiliyə uyğun həlli ilə bağlı tapşırıqlar verib. Şəhidin ailə üzvləri öz növbəsində onlara göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

*Zəfər ORUCOĞLU,
Masallı rayonu*

• TƏHSİL

FİDAN SUMQAYIT TƏHSİLİNİN FƏXRİDİR

Abşeron-Xızı Regional Təhsil İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən ümumtəhsil müəssisələrinin məzunları növbəti dəfə qəbul imtahanlarında yüksək nailiyyətləri ilə fərqləniblər. Cari tədris ilində III ixtisas qrupu üzrə qeydə alınan ən yüksək nəticələrdən biri Sumqayıt şəhər 12 nömrəli tam orta məktəbin məzununu Fidan İlham qızı Hüseynzadəyə məxsusdur.

Fidan Hüseynzadə Dövlət İmtahan Mərkəzinin keçirdiyi qəbul imtahanlarının hər iki mərhələsində yüksək bilik və hazırlıq nümayiş etdirərək ümumilikdə 690 bal toplayıb. O, imtahanın birinci mərhələsində 293,8, ikinci mərhələsində isə 396,2 bal nəticə göstərərək III ixtisas qrupu üzrə regionun ən yüksək nəticə əldə edən məzunlarından biri kimi fərqlənib.

Bu uğur gənc məzunun uzunmüddətli zəhmətinin, məqsədyönlü hazırlığının və təhsilə məsuliyyətli yanaşmasının nəticəsi, məktəbdə həyata keçirilən keyfiyyətli tədris prosesinin, müəllimlərin peşəkarlığının və şagird-müəllim əməkdaşlığının göstəricisidir.

Son illər Abşeron-Xızı Regional Təhsil İdarəsinin tabeliyindəki təhsil müəssisələrində nailiyyətlərin yüksəlməsi, qəbul imtahanlarında yüksək bal

toplayan məzunların sayının artması regionda təhsilin inkişafı istiqamətində görülən məqsədyönlü tədbirlərin nəticəsi kimi diqqət çəkir. Bu baxımdan Fidan Hüseynzadənin qazandığı uğur həm məktəbin, həm də region təhsilinin nailiyyətləri sırasına əlavə olunan mühüm göstəricilərdən biridir.

Təhsil ictimaiyyəti tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanan bu nəticə gənclərin elmə və biliyə marağının artırılması, onların gələcək uğurlar üçün ruhlandırılması baxımından da xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Fidan Hüseynzadənin əldə etdiyi yüksək göstərici digər şagirdlər üçün nümunə olmaqla yanaşı, Azərbaycan gəncliyinin intellektual potensialının və ölkədə təhsilin keyfiyyətinin daha bir təsdiqi kimi dəyərləndirilir.

*İlhamə MƏMMƏDOVA,
Sumqayıt şəhər sakini*

• MİNNƏTDARLIQ

YAŞADIĞIMIZ KÜÇƏYƏ YENİ ASFALT ÖRTÜYÜ SALINDI

Bölgələrdə həyata keçirilən quruculuq işləri davam edir. Bunu son bir neçə ildə Qazaxın timsalında görmək mümkündür.

Rayon mərkəzinin içməli su və tullantı su sistemlərinin yenidən qurulması layihəsinin icrasından sonra prospekt və küçələrin asfaltlanması, səkilərə yeni tamet, bardür düzülməsi, qaz, elektrik, rabitə xətlərinin cari və əsaslı təmiri, küçələrin işıqlandırılması, çoxmənzilli yaşayış binalarının hündürlüyündə abadlıq işləri aparılaraq "abad məhəllə" kimi sakinlərin istifadəsinə verilməsi həmin işlərin kiçik siyahısıdır.

Hörmətli redaksiya! Bizim bina Qazaxın Süleyman Rüstəm küçəsində yerləşir. Uzun illər idi ki, abadlıq və quruculuq işləri aparılmadığından küçə yararsız hala düşmüşdü. Bu yaxınlarda bizim küçədə də yenidənqurma işlərinə başlandı. Küçəyə asfalt döşəndi, səkilər təmir olundu. İndi sakinlər rahatlıqla çıxırlar. Görülən işlərdə əməyi olan hər kəsə qəzetiniz vasitəsi ilə təşəkkür edirik.

*Ələvət QASIMOV,
Qazax şəhər S.Rüstəm küçəsinin sakini*

• FOTO

Yay ilin ən sevilən və səbirsizliklə gözlənilən fəslidir. Bu fəsil insanlara yalnız isti hava deyil, həm də istirahət etmək, gündəlik həyatın yorğunluğundan uzaqlaşmaq və təbiətlə daha çox ünsiyyətdə olmaq imkanı yaradır. Günəşli günlər, uzun axşamlar və təmiz hava insanın həm fiziki, həm də mənəvi cəhətdən özünü daha yaxşı hiss etməsinə kömək edir.

Yayın ən gözəl tərəflərindən biri isə çimərliklərdə keçirilən vaxtdır. Çimərliklər yay mövsümünün ayrılmaz hissəsidir. İnsanlar ailələri, dostları və yaxınları ilə birlikdə dəniz sahilinə gedərək həm istirahət edir, həm də yaddaqlan xatirələr toplayırlar. Dənizin sərin suyu yayın istisindən qorunmağın ən xoş yollarından biridir. Qumda oynayan uşaqlar, günəş vannası qəbul edərək dəniz suyunda sərinlənən böyüklər yayın yaratdığı fürsətdən zövq alırlar. Belə anlar insanın əhvalını yüksəldir, stresini azaldır və onu gündəlik qayğılardan bir müddət uzaqlaşdırır.

Çimərliklər istirahət məkanı olmaqla yanaşı, həm də sağlam həyat tərzini təşviq edən mühitdir. Dəniz havası və günəş şüaları düzgün vaxt və ölçüdə qəbul edildikdə sağlamlıqdır. Təbii ki, günün ən isti saatlarında birbaşa günəş altında qalmamaq və günəşdən qoruyucu vasitələrdən istifadə etmək şərti ilə. Üstəlik, çimərliklərdən istifadə edərkən məsuliyyətli davranmaq lazımdır.

Eyni zamanda ətraf mühiti çirkəndirməmək, tullantıları xüsusi qutulara atmaq, dənizi və sahillə təmiz saxlamaq da unudulmamalıdır. Təbii qorumaq gələcək nəsillərin də bu gözəlliklərdən istifadə edə bilməsi üçün vacib şərtir.

Yay mövsümü insanlara yeni enerji, xoş emosiyalar və unudulmaz xatirələr bəxş edir. Çimərliklər isə bu mövsümün ən çox öz tutulan ünvanlarından biri kimi insanların bir araya gəlməsinə, istirahət etməsinə və yay ləzzətindən dadmağa imkan yaradır. Dəniz ləpələrinin səsi, qumun istiliyi və günəşin parlaq şüası yayın

özünəməxsus gözəlliyini tamamlayır. Məhz buna görə də yay fəslə insanlara həmişə sevinc, rahatlıq və xoş anlar bəxş edir.

*Nərmənə ƏSGƏROVA,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"*

• TARİXİMİZ

SUBABA TÜRƏBƏSİ

Quba zəngin tarixi və mədəni irsi ilə seçilən bölgələrimizdəndir. Bu qədim diyarın tarixi abidələri sırasında Subaba türbəsi xüsusi yer tutur.

XVI əsrdə tikildiyi bildirilən Subaba türbəsinin qalıqları Qubanın Alpan kəndi ərazisində yerləşir. Türbə Səfəvilərin hökumətləri dövründə Şah İsmayıl Xətəinin qoşununun bu kənddən keçərkən vəfat etmiş sərkərdələrindən biri olan, sufi Mikayılın məzarı üzərində tikilib.

Onun divarları yumurta ağı ilə hörülüb. Türbənin adı zaman keçdikcə Sufibaba, Sufbaba, Subbaba kimi dəyişərək Subaba adını alıb.

Hazırda pir kimi ziyarət edilən Subaba türbəsi həm tarixçilərin, həm də turistlərin maraq göstərdiyi məkanlardan biridir. Buranı ziyarət edənlər abidənin

*Abutalib TURABOV,
Quba rayonu*

• MƏNƏVİYYAT

İNANC YERLƏRİNƏ HÖRMƏTLƏ YANAŞILMALIDIR

Xalqımız həmişə dinə hörmətlə yanaşıb. Bu, bir inanc, bir qəlb, bir ruh məsələsidir. Ölkəmizin bölgələrindəki tarixi dini məbədlər, məscidlər qorunur, islam dininə və digər tolerant inanclarla hörmət göstərilir. Təbii ki, bu gün müstəqil respublikamızda yaşayan azsaylı xalqlar da sərbəst şəkildə dini sitayişlərini edirlər.

Lakin bəzən qarşılaşdığımız hallar bizdə böyük təəssüf hissi yaradır. Birini misal gətirmək istədim. Paytaxtdan Qusar istiqamətinə gedən yoldan hər gün minlərlə insan istifadə edir. Yolun abadlığında söz ola bilməz, rahat və demək olar ki, maneəsizdir. Lakin Siyəzen rayonu ərazisində yerləşən "Beşbarmaq" pirinin məqəbrası yolda olan hissəsində xoşagəlməz hal yaşanır. Məlumdur ki, hər həftənin şənbə və bazar günləri Quba, Qusar və Xaçmazda yol alan turistlərin sayı daha çox olur. Burada məşinləri saxlayan

lar ilk növbədə natəmizliklə və qanunsuz küçə ticarəti ilə üzləşirlər.

Yəqin ki, hər axşam kommunal xidmət işçiləri ərazidə təmizlik işləri aparırlar. Amma nə fayda? Az qala səhərdən ətrafı bürüyən manqal tüstüsü, ticarət qaydalarına uyğun olmayan satış köşkləri ərazidə dözülməz mənzərə yaradır. Qaynayan qarğıdalı qazanları, məktəbyaşlı uşaqların müştəri səs-ləmələri ötən əsrin əvvəllərində kinolarda gördüyümüz mənzərəni xatırladır.

Xarici ölkələrdən gələn turistlərə məlumat verilir ki, bura müqəddəs bir ərazidir. Onlar da aralıdan zirvədəki möhtəşəm qayalıqlarla yanaşı, ərazidə təsvir etdiyimiz mənzərəni də lentə köçürürlər.

Təəssüf ki, "Beşbarmaq"dakı bu cür vəziyyət uzun illərdir yaşanır. Başa düşürük ki, insanlar burada ticarəti ailələrinin dolanışığı üçün edirlər. Lakin bunu normal qaydada, müasir tələblərə cavab verən formada etmək olmazmı? Yəqin ki, olar, sadəcə, istək və bir də dini inanc yerlərinə hörmətlə yanaşmaq lazımdır.

*Həmid QULİYEV,
Sabirabad rayon sakini*

